

Sygn. akt: I C 294/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Saramaga
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Żygała

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Przemyślu

sprawy z powództwa **K. B.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)** w **R. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa**

o zapłatę

I. o d d a l a powództwo,

II. z a s ą d z a o d powódki K. B. na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 294/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 września 2013 r.

Powódka K. B. w pozwie z dnia 12.04.2013 r. domagała się zasądzenia od Skarbu Państwa – Wojewody (...) kwoty 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu z tytułu utraconych korzyści od maja 2000 r. i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu, powódka wskazała, że wyrokiem z dnia 23.05.2012 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu zasądził od Skarbu Państwa na jej rzecz stosowną kwotę odszkodowania.

Powódka podała także, że nieruchomości stanowiąca jej własność była położona w J., zabudowana budynkiem parterowym i budynkami mieszkalnymi. Zdaniem powódki, w przypadku posiadania przedmiotowej nieruchomości przeznaczyłaby ją pod wynajem, wskazując, że przeciętne koszty wynajęcia lokalu użytkowego sięgają kwoty 40 zł za m².

W odpowiedzi na pozew Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa zastępująca Skarb Państwa wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

Zdaniem pozwanego wszelkie roszczenia kierowane wobec Skarbu Państwa były bezpodstawne zarówno co do zasady jak i co do wysokości, gdyż nie zostały udowodnione.

Pozwany podniósł, że pełnomocnik powódki nie oznaczył nieruchomości, której dotyczyły żądania zawarte w pozwie, dodatkowo zaś nie oznaczył dokładnie statio fisci Skarbu Państwa raz wskazując Wojewodę (...), innym zaś razem Starostę (...).

Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powódki, wskazując, że powództwo zostało wytoczone dopiero 12.04.2013 r., a tymczasem bieg trzyletniego okresu przedawnienia powinien rozpocząć swój bieg już 7.11.2005 r., a nawet od 8.03.2003 r.

Nie mają znaczenia dla przedawnienia okoliczności, że powódka nie miała szczegółowej wiedzy co do roszczenia, gdyż 3-letni okres przedawnienia powinien być liczony od daty uzyskania wiadomości o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Wyrokiem z dnia 23.05.2013 r. Sąd Okręgowy w Przemyślu w sprawie I C 936/05 zasądził od Skarbu Państwa – Wojewody (...) w R. na rzecz K. B. kwotę 731.770 zł z tytułu odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość położoną w J..

- Właścicielami przedmiotowej nieruchomości byli przednicy prawni powódki A. i. W. G..

Postanowieniem z dnia 28.03.2003 r. Sąd Rejonowy w Jarosławiu stwierdził, że spadek po W. G. zmarłej 6.05.1964 r. nabyli na podstawie ustawy jej mąż A. G. i córka K. B. po 1/2 części każde z nich, zaś spadek po A. G. zmarłym 5.04.1977 r. nabyła na podstawie ustawy K. B..

dowód: wyrok SO w Przemyślu z dnia 23.05.2012 r. z uzasadnieniem – akta I C 936/05

Minister Infrastruktury decyzją z dnia 31.05.2011 r. stwierdził częściowo nieważność orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w R. z dnia 19.07.1973 r. nr (...) w części dotyczącej wywłaszczenia przedmiotowej nieruchomości, zaś częściowi stwierdził, że ww. orzeczenie zostało wydane z naruszeniem prawa.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów urzędowych (orzeczeń organów państwowych,) dokumentów prywatnych (oświadczenia powódki) oraz opinii biegłego.

Wszystkim powyższym dowodom Sąd dał wiarę, gdyż nie zostało w toku postępowania podważone przysługujące im domniemanie z art. 244 § 1 k.p.c.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki jest bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Wobec zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, Sąd pierwszym rzędzie dokonał dokonać analizy przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż uwzględnienie tego zarzutu skutkowało oddaleniem powództwa.

Od dnia 1 września 2004 r. obowiązują nowe regulacje prawne dotyczące odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem nieważnej lub niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej.

Ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) został uchylony art. 160 k.p.a., a wspomnianą odpowiedzialność normuje art. 417¹ § 2 k.c. Zgodnie z nim, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem. Należy mieć na uwadze jednak, że w

myśl art. 5 ustawy nowelizacyjnej z 17 czerwca 2004 r., do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, w brzmieniu obowiązującym do tego dnia.

Istotnie w rozpoznawanej sprawie jest to rozstrzygnięcie kwestii, na podstawie którego przepisu będzie oparte roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie przed dniem 1 września 2004 r., a zatem przed uchyceniem art. 160 k.p.a., decyzji ostatecznej, będącej podstawą tego roszczenia, jeżeli zostało ono zgłoszone po dniu 1 września 2004 r., a zatem po wprowadzeniu nowego art. 417¹ k.c., w sytuacji, gdy pozew został wniesiony pod rządem obecnego art. 417¹ § 2 k.c.

Podkreślić należy, że powódka (ogólnikowo wskazując podstawy swego roszczenia) nie sprecyzowała nawet, czy wywodzi swoje roszczenie ze szkody powstałej w wskutek wadliwej decyzji administracyjnej, podając jedynie, że skoro otrzymała stosowane odszkodowanie za wywłaszczoną niesłusznie nieruchomości, to należą jej się również utracone korzyści.

Sąd rozpatrując niniejszą sprawę uznał, że jeżeli szkoda została wyrządzona w skutek decyzji nieważnej lub niezgodnej z prawem, która stała się ostateczna przed 1 września 2004 r. (co miało miejsce w niniejszej sprawie), ale decyzja nadzorcza została wydana po tej dacie, to do odszkodowania należnego poszkodowanemu stosować należy przepisy ustawy nowelizacyjnej z 17 czerwca 2004 r., a więc zmieniony kodeks cywilny i art. 417¹ § 2 k.c.

Z zastosowaniem powyższego przepisu kodeksu cywilnego związany jest także przepis stanowiący o przedawnieniu roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych. Ze względu na wydanie decyzji powodującej szkodę przed 1 września 2004 r., która jest dochodzona po tej dacie na podstawie zdarzenia, będącego decyzją nadzorczą wydaną po tej dacie, stan prawny, o którym mowa w art. 5 ustawy nowelizacyjnej z 17 czerwca 2004 r., stanowi łącznie ta decyzja nadzorcza i ostateczna decyzji, która została uznana przez decyzję nadzorczą za nieważną lub wydaną z naruszeniem prawa. Do przedawnienia roszczeń odszkodowawczych stosować należy zatem przepisy obowiązujące w tamtym czasie równoległe z art. 417¹ § 2 k.c., czyli art. 442 k.c.

Ustawodawca nie uzależnił biegu przedawnienia od wydania decyzji nadzorczej, chociaż uznał ją za materialnoprawną podstawę roszczenia, łącznie z decyzją powodującą szkodę.

Sąd Najwyższy przyjął konstrukcję zawieszenia biegu przedawnienia ze względu na istnienie stanu zrównanego ze stanem siły wyższej (stanem zawieszenia wymiaru sprawiedliwości) w sytuacji niezależnego od podmiotu prawa, a wywołanego uwarunkowaniami politycznymi, obiektywnego i o powszechnym zasięgu oddziaływania stanu niemożności dochodzenia roszczeń na drodze prawnej (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r. CZP 30/07, OSNC 2008/5/43). Odnosi się to także do przypadków, gdy stosunki własnościowe były regulowane na podstawie decyzji administracyjnych, niemożliwych do zaskarżenia na drodze sądowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2001 r., IV CKN 195/01, OSNC 2003/4 48). Dopuszczenie powoływania się na okoliczności o charakterze politycznym sprawia, że w przypadku przedawnienia roszczeń bieg terminu przedawnienia nie mógł rozpocząć się w czasie, w którym uprawnieni nie mogli efektywnie dochodzić roszczeń. W ocenie Sądu nie można pogodzić się z tym, że przedawnienie nastąpiłoby, zanim uprawniony mógłby zgłosić roszczenie.

Oznacza to, że od 19.07.1973 r., tj. od kiedy została wydana decyzja wywołująca szkodę, przez czas trwania przeszkody, tj. do chwili ustania przyczyny zawieszenia biegu terminu przedawnienia, nie wlicza się do jego biegu.

W rozpatrywanej sprawie poprzednicy prawni powódki figurowali w księdze wieczystej jako właściciele jeszcze w 2003 r., nic nie wiedzieli o wcześniejszym postępowaniu wywłaszczeniowym, które toczyło się z pogwałceniem obowiązujących przepisów prawa. Powódka mogła zatem, w zaufaniu do publicznych rejestrów, pozostawać w przekonaniu, iż jest właścicielką przedmiotowej nieruchomości.

Bieg przedawnienia można zatem liczyć w niniejszej sprawie dopiero od momentu dowiedzenia się przez powódkę o wywłaszczeniu nieruchomości. Sąd podzielił w tym zakresie stanowisko prezentowane przez pozwanego i przytoczoną w odpowiedzi na pozew argumentację. Zważyć należy, że powództwo o odszkodowanie zostało wytoczone przez powódkę już 7 listopada 2005 r., a zatem już z tym dniem miała ona świadomość istnienia szkody, bez znaczenia był rozmiar tej szkody.

Co więcej, w ocenie Sądu powódka wiedzę o szkodzie uzyskała już z chwilą nabycia spadku tj. 28.03.2003 r. (data postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku). W tamtym czasie rodzice powódki w księdze wieczystej wpisani byli jako właściciele, zaś dopiero w 2005 r. Starostwo Powiatowe w J. wystąpiło do Sądu o wpisanie od księgi wieczystej orzeczenia o wywłaszczeniu.

Mając na uwadze powyższe trzyletni okres przedawnienia upłynął najpóźniej z dniem 7.11.2008 r. (trzy lata od złożenia pozwu w sprawie I C 836/05).

Uwzględnienie zarzutu przedawnienia jest zdaniem Sądu wystarczające do oddalenia powództwa, bez potrzeby dokonywania dalszych ustaleń, w szczególności materialnoprawnych, które uzasadniałyby jego uwzględnienie.

Warto jednakże wskazać, że Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 r. III CZP 112/10 (OSNC 2011/7-8/75) przesądził, że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3, i 6 k.p.a. Sąd Najwyższy w uchwale tej uznał także (co jest najistotniejsze dla rozpatrywanej sprawy), że jeżeli ostateczna wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji.

Sąd Okręgowy podziela powyższe stanowisko w całej rozciągłości i nawet, gdyby roszczenie nie przedawniło się brak byłoby materialnych podstaw do jego uwzględnienia.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd oddalił powództwo w całości na podstawie powołanych wyżej przepisów.

Wobec faktu, że powódka przegrała sprawę, Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od niej na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł